

Door de Nederlandse filmbranche wordt hij geprezen vanwege zijn inzet tegen piraterij. Maar op internet krijgt Tim Kuik, directeur van stichting Brein, vooral een hoop drek over zich heen. Toch gaat hij door.

INTERVIEW Kristel van Teeffelen

De meest gehate man van internet

Tim Kuik, sinds 1998 directeur van anti-piraterij-stichting Brein, is onderscheiden door de bioscoopbranche. FOTO OLAF KRAAK

recensies

Spannend? Ja. Zevende hemel? Och...

KLASSIEK

MusicAeterna

Biber, Mozart, Beethoven

★★★★

Gespierd bilwerk heeft ie, Teodor Currentzis. Hoe we dat weten? Hij is misschien wel de enige dirigent die de klassieke podia betreedt in een skinny; in ieder geval is hij een van de weinigen. De Doelen in Rotterdam had een primeur te pakken: Currentzis was er voor het eerst te gast, met zijn MusicAeterna. Iedere bok zou te klein zijn voor de ze in Rusland woonachtige Griek. Hij danst van links naar rechts voor het orkest, en als het zo uitkomt wurmt hij zich door een groepje violisten heen om een paar bezielen de maten te slaan voor de blazers achterin. De composities krijgen er onder zijn leiding ook stevast een extra partij bij, die voor de stampende voeten van de dirigent. Koren op de molen van de Moldaviëse violiste Patricia Kopatchinskaja. In wie Currentzis een evenknie vond. Beide musici mijden alles wat rinkt naar conventie. Onlangs kwam hun opname van Tsjajkovski's Vioolconcert uit. Zeg maar heel andere koeke dan we tot nu toe

Een uitvoering is pas echt geslaagd als het samenspel een beetje schuurt

gewend waren. Het materiaal behoortlijk eigenzinnig gekneet. Tsjajkovski 2.0.

Naar de havenstad namen ze Mozarts Vijftiendeconcert mee, dat ze inleefdeerden met een soort oer-gevoel. Dat past bij het feit dat Kopatchinskaja immer bloosvoets muziek maakt; maar daar komt bij dat een uitvoering voor hen pas echt geslaagd is als het samenspel een beetje schuurt – improvisatie toegestaan. In opens werd luisteren naar zo'n Mozart een uitputtingslag.

Op hun thuisbasis in Perm broeden Currentzis en consorten de programma's uit. Biber's 'Battalia' en Mozarts Vijftiendigeste symfonie leidden het vioolconcert in. Klaar voor de start? Af in het concept van de Russen zit een strijdbaar element dat de spanning opvoert, en waarmee meteen het begrip klank-schoonheid flink wordt opgekrakt. Ook in de Vijftiende symfonie van Beethoven werd de luisteraar meegezogen in de energiestroom op het podium.

Dit alles is typisch iets voor een live-ervaring; turbulente alarm. Maar om nu te zeggen dat we in de muziek zevende hemel waren, och.

FREDERIK BEERTSEN

Waar mensen zoal hun vrijheid zoeken

tv Maaike Bos

Uit 'In the Basement': De vrijheid om in de kelder tuba te spelen naast Hitler.

Als Floortje Dessing voor haar programma's op reis gaat, is haar informatie over inwonertal, hoofdstad en bezienswaardigheden nog maar bijzaak. Het gaat haar vooral niet meer om de bestemming – het land leuk presenteren als reisdoel – maar om de levensweg van mensen die zich hebben teruggetrokken uit het westere, doelegerichte leven.

In de wondermooie serie 'Floortje naar het einde van de wereld' (Vara) bezoekt ze voor het derde seizoen mensen die dagen reizen van de bewoonde wereld zijn neergestreken. Haar fascinatie voor de mensen lijkt geen toeval meer. Zelf kiest ze als reiziger ook voor een soort nomadenbestaan dat zo langzamerhand offers vergt. Haar programma wordt er steeds oprichter en persoonlijker van. Haar vragen aan de ander zijn soms ook vragen aan zichzelf.

Voor haar eerste nieuwe aflevering, woensdag, reisde ze per busje en rendier naar de ijskonde taja van Noord-Mongolië. De 28-jarige Mongoolse Zaya had haar hele jeugd in Amerika gewoond, was tijdens haar studie verteld geworden op een rendierhoeder en besloot te kiezen voor zijn traditionele nomadenbestaan. Ze woont in een tent bij zijn familie en hoedt de rendierkudde in een gebied waar het 's winters min veertig graden Celsius wordt. Ze mist niets, zegt ze. 'Dit leven brengt me gestort rust. Er is hier niets om gestrest over te zijn.'

Vrij kunnen leven, los van de blik van de ander – wie wil in de wildernis, anderen denken ervoor hun lekker in. Het de documentaire 'In the Basement' (VPRO) erover op de avond zien. Regisseur Ulrich

Zelf kiest Floortje als reiziger ook voor een nomadenbestaan dat zo langzamerhand offers vergt

Tim Kuik kon de prijs – een zilveren roos op een sokkel – vorige week niet persoonlijk in ontvangst nemen. Zijn wintersport met familie was al gepland toen de Nederlandse Vereniging van Filmdistributeurs voorzichtig informeerde of hij op de nieuwjaarsborrel zou verschijnen. Kuik, sinds 1998 directeur van anti-piraterij-stichting Brein, kreeg er dit jaar de Jan Nijland Zilveren Roos: uitgekraaid aan een persoon of instantie met grote betekenis voor de Nederlandse bioscoopwereld. Plus 20.000 euro aan prijzengeld.

De jury was niet zuinig met lovende woorden. Kuik (1958) is in de dertig jaar dat hij zich inzet voor auteursrechtenbescherming uitgegroeid tot 'hoogheid en beschermers van de Nederlandse filmindustrie', en speelt een 'onschatbare rol' in de strijd tegen het illegaal downloaden via internet. 'Ergelijkertijd is hij juist vanwege die inzet ook de 'meest gehate man op internet', aldus de jury.

Je hoeft maar op Twitter te kijken om te begrijpen wat Kuik zoal naar zijn hoofd geslingerd krijgt. Op een welkeurigte middag bijvoorbeeld: 'Je blijft van de voetbalstreams af of ik maak jouw leven kapot'. Maar ook inhoudelijker kritiek is hem bekend. Zoals: Tim Kuik houdt persoonlijk alle innovatie in de muziek- en filmwereld tegen, omdat hij zich inzet voor behoud van een wereld die al lang achter ons ligt: de tijd dat het geld bij de filmproducenten en muzieklabels door de verkoop van cd's en dvd's tegen de muren kloste. Bovendien was de boodschap van zowel de overheid als de rechter tot 2014 dat downloaden stucht.

De meest gehate man op internet, dus. Hoe voelt dat?

'Het zijn de woorden van de jury. Maar ja, internet is nou eenmaal voor de grootste schreevers. Inmiddels ben ik er niet veel meer mee bezig, maar een aantal jaar geleden besloot ik op Twitter te gaan onder eigen naam. Ik gaf alleen antwoord op fatsoenlijke vragen. Nou, ik kon een hele hoop negeren. Inmiddels heb ik daar een prima filter voor ontwikkeld. Berichten met scheldwoorden komen automatisch in de spambak en de medewerkers hier van Brein houden ook een hoop tegen. Als ik het allemaal zou lezen, zou ik er zeker niet vrolijk van worden.'

Is het niet vreemd dat u in principe vecht voor de goede zaak – de meeste mensen zullen erkennen dat kunstenaars een kans moeten hebben om geld te verdienen – en dat u toch zoveel kritiek krijgt? Gaat u er misschien te hard in? 'Ik denk dat sommige gebruikers vooral hun eigen gedrag goedpraten door die kritiek te uiten. Dan hoor je bijvoorbeeld dat kleine artiesten er toch weinig aan verdienen, omdat het geld vooral naar platenlabels gaat. Wat denk je dat de boer aan een pak melk verdient? Dat is maar een klein percentage van wat je in de winkel betaalt, maar dat is toch ook geen reden om melk te gaan stelen bij supermarkten? Natuurlijk moeten mistanden geaddresserd worden, en moet er worden gediscussieerd over de verdeling van de inkomsten. Maar bij piraterij verdient niemand wat.

'De mensen die vinden dat ik innovatie tegenhoud, hebben niet goed gehuisterd. Ik benmidk jaren dat het belangrijk is om op internet een

'Er was een periode dat ik het gevoel had vooral tegengewerkt te worden. Maar ik accepteer geen nee.'

En wat gaat u met de 20.000 euro doen? 'Het grootste deel gaat naar goede doelen, onder meer het Bio Vakantiefonds, waar kinderen met een handicap terecht kunnen, en naar iets dat de filmbranche ten goede komt. Daarnaast een klein cadeautje voor mezelf. Ik zit aan nieuwe skischoeenen te denken.'

legaal aanbod van muziek, film en boeken te hebben. Het heeft inderdaad lang geduurd voordat er een dienst kwam die ook aansloeg bij het publiek. Nu hebben we Netflix, iTunes of Spotify. Maar dat mensen die diensten gebruiken, betekent niet dat het illegaal downloaden ook stopt. Als het ergens gratis te krijgen is, zullen er altijd gebruikers zijn die het om die reden illegaal downloaden. Daarom moet je ook nog steeds de illegale sites aanpakken en ervoor zorgen dat websites waar illegaal materiaal staat moeilijk te vinden zijn.'

Komt de kritiek ook niet voort uit het feit dat downloaden door velen als normaal wordt gezien?

'Er is inderdaad een cultuur ontstaan dat downloaden oké is. Dat verwijt ik vooral de overheid, die heeft tien jaar lang verkondigd dat het mag. In 2014 maakte het Europees Hof daar een einde aan door te stellen dat downloaden uit illegale bron niet is toegestaan. Eind vorig jaar zijn we daarom met politiek en betrokken partijen bij elkaar gekomen om de volgende stap te bespreken. Maar het gaat allemaal erg langzaam. Terwijl ik vind dat de overheid het de branche verschuldigd is om actie of nieuwe boodschap uit te dragen: downloaden uit illegale bron is niet oké.'

Wat wordt de volgende stap? Gaan downloaders zelf aangepakt worden?

'De partijen die Brein vertegenwoordigt – van filmproducenten en platenlabels tot uitgeverijen – willen downloaders op een positieve manier voorlichten dat het verkeerd is wat ze doen. Dat iemand die bijvoorbeeld films van internet plukt, een e-mail krijgt met een verwijzing naar legaal aanbod. Daar hebben we de samenwerking met de providers voor nodig. Gaat deze vriendelijke methode piraterij helemaal stoppen? Nee, dat denk ik niet. Maar het is in ieder geval het proberen waard.'

Bent u het persoonlijk ook eens met die voorzichtige aanpak?

'Persoonlijk vind ik piraterij niet anders dan het stelen van gewoon eigendom, een winkelfief. Daar handhaven we toch ook tegen? Daarom begrijp ik sommige filmdistributeurs wel, die vinden dat het allemaal te lang duurt. Ze willen downloaders aanspreeklijk gaan stellen. De distributeurs horen dat als individuele rechthebbers. Brein is daar niet bij betrokken, omdat niet alle partijen daarachter staan.'

Ondanks alle verwerpingen op internet en de kritiek op uw persoon bent u al dertig jaar bezig met piraterijbestrijding. Hoe heeft u dat al die jaren volgehouden?

'Er was een periode dat ik het gevoel had vooral tegengewerkt te worden. De politiek bleef zeggen dat downloaden mocht, de internetproviders weigerden mee te werken aan het blokkeren van sites met illegaal auteursrechtelijk materiaal. Maar ik accepteer geen 'nee'. We hebben als Brein veel rechtszaken tegen onder meer providers gewend. Dat we die gewonnen, gaf mij het vertrouwen om door te gaan. Het is een utopie te denken dat piraterij ooit helemaal stopt, maar ik wil me ervoor blijven inzetten om het zoveel mogelijk te beperken.'

Hoe belangrijk is de prijs vanuit de bioscoopbranche voor u?

'Ik denk dat het van de bioscoop komt, heeft het voor mij veel waarde. Om relevant te blijven heeft de branche de afgelopen jaren veel geïnvesteerd, bijvoorbeeld in digitale projecten. Dat leidt tot goed, de bezochters zijn hoog. Maar met de uitreiking van de Jan Nijland Zilveren Roos aan mij benadrukken ze ook het belang van de aanpak van piraterij.'

En wat gaat u met de 20.000 euro doen?

'Het grootste deel gaat naar goede doelen, onder meer het Bio Vakantiefonds, waar kinderen met een handicap terecht kunnen, en naar iets dat de filmbranche ten goede komt. Daarnaast een klein cadeautje voor mezelf. Ik zit aan nieuwe skischoeenen te denken.'